

Десета Международна олимпиада по лингвистика

Любляна (Словения), 30 юли – 3 август 2012 г.

Решения на задачите от индивидуалното състезание

Задача №1. Словоредът е **OSV** (O: допълнение, S: подлог, V: глагол), **NA** (N: съществително, A: прилагателно).

A → V ('правя A'): **A-man**.

V → A:

V	'когото винаги VT'	'който винаги V N'
-n	-l-muḡa	N-...-l-ḡaḡ-muḡa
-ḡu	-y-muḡa	N-...-ḡaḡ-muḡa

Всяко съществително се предхожда от член:

O	S	
balan	baḡḡun	жени, опасни животни и предмети
bayi	baḡḡul	мъже, животни
bala	baḡḡu	всички други неща

Подлогът и определенията му получават окончанието

- **-ḡu**, ако думата завършва с гласна и съдържа две срички;
- **-ḡu**, ако думата завършва с гласна и съдържа повече от две срички;
- **-Du**, ако думата завършва със съгласна; **D** е преградна съгласна, учленявана на същото място в устата като последния звук на думата.

(a) Скакалецът не е нито жена, нито опасно животно, но се членува по същия начин, значи това трябва да е „старата жена“ от мита. Езиковедът помислил, че **baḡḡun bundiḡḡu** в пример (14) е грешка.

(b) 17. **balan paḡḡa baḡḡul ḡumaḡḡu ḡuniḡmuḡaḡu bambunman.**

Бащата, когото винаги търсят, лекува момичето.

18. **bala dibaḡ bilmbalmuḡa baḡḡun biḡḡiriḡḡu ḡuniḡ.**

Гущерът търси камъка, който винаги бутат.

19. **bayi bargan baḡḡul yaḡaḡḡu ḡubimbuḡuḡḡaḡaḡuḡaḡu baḡḡan.**

Мъжът, който винаги обвинява лекари, следва валабито.

(c) 20. Малкото валаби гледа водното конче.

bayi yiḡiḡḡila baḡḡul bargandu wuraḡḡu buḡan.

21. Лелята, която винаги следват, огъва перото.

bala yila baḡḡun muḡunaḡaḡu baḡḡalmuḡaḡu waḡuman.

22. Спящият посум пренебрегва мощния шум.

bala muḡa baḡḡul miḡindu ḡaḡundu ḡaḡin.

23. Гъсеницата търси мъжа, който винаги носи камъни.

bayi yaḡa dibandimbanaḡmuḡa baḡḡul bayimbambu ḡuniḡu.

Задача №2.

	умбу-унгу		умбу-унгу
1	<i>telu</i>	24	<i>tokapu</i>
2	<i>talu</i>	$48 = 24 \times 2$	<i>tokapu talu</i>
3	<i>yepoko</i>	$72 = 24 \times 3$	<i>tokapu yepoko</i>
12	<i>rurepo</i>	$\alpha \neg \beta := (\alpha - 4) + \beta,$	α -nga β
16	<i>malapu</i>	$\alpha \in \{12, 16, 20, 24, 28, 32\},$	
20	<i>supu</i>	$\beta \in \{1, 2, 3\}$	
24	<i>tokapu</i>	$\gamma + \delta,$	$\gamma \delta$
28	<i>alapu</i>	$\gamma = 24k, k \in \{1, 2, 3\},$	
32	<i>polangipu</i>	$9 \leq \delta \leq 32, \delta \neq 24$	

- (a) $tokapu polangipu = 24 + 32 = 56,$
 $tokapu talu rureponga telu = 24 \times 2 + 12 \neg 3 = 57,$
 $tokapu yepoko malapunga talu = 24 \times 3 + 16 \neg 2 = 86,$
 $tokapu yepoko polangipunga telu = 24 \times 3 + 32 \neg 1 = 101.$
- (b) $13 = 16 \neg 1 = malapunga telu,$
 $66 = 24 \times 2 + 20 \neg 2 = tokapu talu supunga talu,$
 $72 = 24 \times 3 = tokapu yepoko,$
 $76 = 24 \times 2 + 28 = tokapu talu alapu,$
 $95 = 24 \times 3 + 24 \neg 3 = tokapu yepoko tokapunga yepoko.$

Задача №3.

	1-во л. ед.ч.	1-во л. мн.ч.	2-ро л. ед.ч.	2-ро л. мн.ч.	3-то л. ед.ч.	3-то л. мн.ч.
A	<i>nau-</i>				<i>du-</i>	<i>ditu-</i>
B	<i>natzai-</i>	<i>gatzaiyki-</i>			<i>zai-</i>	<i>zaizki-</i>
Z	<i>-t</i>	<i>-gu</i>	<i>-zu</i>	<i>-zue</i>		<i>-te</i>

	A	B	Z	
<i>ahaztu</i>	— за кого —	кой	забрави	
<i>hurbildu</i>		кой	кого	доближи
<i>lagundu</i>	на кого		кой	помогна
<i>mintzatu</i>		кой	с кого	говори
<i>ukitu</i>	кого		кой	докосна

- (a)
<i>ahaztu ditut</i>	}	аз ги забравих	<i>lagundu dute</i>	те му помогнаха
<i>ahaztu zaizkit</i>			<i>lagundu nauzue</i>	вие ми помогнахте
<i>ahaztu zaizu</i>		ти го забрави	<i>mintzatu natzaizu</i>	аз говорих с тебе
<i>hurbildu natzaizue</i>		аз ви доближих	<i>mintzatu gatzaiykizue</i>	ние говорихме с вас
<i>hurbildu zait</i>		той ме доближи	<i>mintzatu zaizkigu</i>	те говориха с нас
<i>lagundu ditugu</i>		ние им помогнахме	<i>ukitu ditugu</i>	ние ги докоснахме
<i>lagundu dituzu</i>		ти им помогна	<i>ukitu naute</i>	те ме докоснаха
- (b) ти ме докосна — *ukitu nauzu*, те ме доближиха — *hurbildu zaizkit*.
- (c) *lagundu dut* — аз му помогнах, *hurbildu gatzaiykizu* — ние те доближихме.
- (d) ти го забрави (*ahaztu zaizu*) — *ahaztu duzu*.

Задача №4. Изречението има следния строеж: $S \text{ } \underline{paa} \text{ } V \text{ } O \text{ } [O']$ (S: подлог, V: глагол, O: допълнение, O': още едно допълнение).

	давам	наричам	удрям, убивам
O	на кого	кого	кого
O'	какво	как	с какво

Всяко съществително се предхожда от член, който е *a*, ако това е първото трето лице в изречението, и *bona* в противен случай. По същия начин се избира и формата на местоимението за 3-то л. ед.ч. *e* или *bona*.

Лични местоимения:

	1-во л. ед.ч.	1-во л. мн.ч.	2-ро л. ед.ч.	2-ро л. мн.ч.	3-то л. ед.ч.	3-то л. мн.ч.
S	<i>ena</i>	<i>enam</i>	<i>ean</i>	<i>eam</i>	<i>eove</i>	<i>eori</i>
O, O'	<i>ana</i>		<i>vuan</i>	<i>ameam</i>	<i>e, bona</i>	

- (a) 13. *Eam paa ani a overe.* — Вие изядохте кокосовия орех.
 14. *Ean paa tasu a oraora bona kae.* — Ти удари магьосника с чантата.
 15. *Eove paa tara ameam.* — Той ви видя.
- (b) 16. Ние ти дадохме яденето. — *Enam paa hee vuan a taba'ani.*
 17. Той ме нарече дете. — *Eove paa dao ana bona beiko.*
 18. Аз го убих с това. — *Ena paa asun e bona.*
 19. Магьосникът даде на момчето рибата. — *A oraora paa hee bona visoasi bona iana.*

Това, за което е ставало дума в контекста, се изнася на първо място и получава члена *a*. Ако при това подлогът-местоимения се измества зад глагола, губи началното *e-*. Ако се измества подлог-съществително, той запазва члена *a*.

$\underline{S} \text{ } \underline{paa} \text{ } V \text{ } O \text{ } [O'] \rightarrow \underline{S} \text{ } \underline{paa} \text{ } V \text{ } O \text{ } [O']$
$S \text{ } \underline{paa} \text{ } V \text{ } \underline{O} \text{ } [O'] \rightarrow \underline{O} \text{ } \underline{paa} \text{ } V \text{ } S \text{ } [O']$
$S \text{ } \underline{paa} \text{ } V \text{ } O \text{ } \underline{O}' \rightarrow \underline{O}' \text{ } \underline{paa} \text{ } V \text{ } S \text{ } O$

- (c) 20. (Защо се обиди магьосникът?) Те нарекоха магьосника жена.
 — *A oraora paa dao ori bona moon.*
 21. (Защо е мокра брадвата?) Момчето уби рибата с брадвата.
 — *A toraara paa asun a visoasi bona iana.*

Задача №5. Когато две думи образуват словосъчетание, формата на първата се променя както следва:

$$\begin{array}{l} -V\dot{C}V \rightarrow -VC \\ -VCu \rightarrow -VC \\ -VCi \rightarrow -\ddot{V}C \\ -VCa \rightarrow -VaC \end{array} \quad (V: \text{гласна}, C: \text{съгласна}).$$

Същото става, когато се образува прилагателно чрез удвояване на съществително или глагол: *'ele* + *'ele* → *'el'ele* 'близо съм × 2 = плитък'.

Словоредът е

- $\boxed{N_1 N_2}$ (N_1 : определяемо, N_2 : определение);
  - $\boxed{N A}$ (също и със значение 'който има A N': *huag 'el'ele* 'сърце + плитък = нетърпелив');
  - $\boxed{V O}$ (образуваната сложна дума може да бъде съществително или глагол: *a'öf fau* 'изчерпвам + година = край на годината', *hül hafu* 'обръщам + скала = духам (за ураган)').
- (a) *'u'u* — ръка, *isu* — нос, *kia* — врат (шия), *leva* — коса, *mafa* — око, *susu* — гърди, *huga* — сърце.
- (b) *tiro* — стъкло,
poga — дупка,
huag lala — търпелив,
haf puhraiki — вулканична скала,
maf pogi = *maf pala* — сляп.
- (c) кръгъл — *kalkalu*; режа копра — *'ol niu*; къдрава коса — *leav pirpiri*; лепкав — *pulpulu*; светвам — *rima*; боклук — *mofa*.
- (d) • дума: *fäega* (или *fäeaga*, *fäeagu*).
• изчерпвам: *a'ofi* (или *a'öfi*, *a'öfö*, *a'öfu*, *a'öfü*, *a'ofü*).